

Borstvorming bij de man (Gynaecomastie)

U ondergaat binnenkort een operatie om borstklierweefsel te laten verwijderen.

Uw huisarts heeft u doorgestuurd naar de chirurg.

In deze brochure vertellen we u wat de oorzaken en klachten kunnen zijn van te veel borstklierweefsel bij de man (gynaecomastie).

Verder vertellen we u over de behandeling en over wat u moet weten als u weer naar huis gaat.

De informatie in deze brochure is algemeen. Dat wil zeggen dat niet alles op u van toepassing hoeft te zijn. Heeft u na het lezen van de brochure nog vragen, stel ze gerust.

Borstvorming

Als baby hebben zowel meisjes als jongens kleine klierschijfjes achter de tepel. Doorgaans verdwijnen deze klierschijven bij de jongens in de kindertijd. In de puberteit zal onder invloed van hormonen bij meisjes borstvorming ontstaan. Ook bij jongens komt het regelmatig voor dat in de puberteit onder invloed van hormonen de borstklieren gaan opzwellen. Meestal is dat dubbelzijdig, maar het kan ook wel eens enkelzijdig zijn. De in de puberteit ontstane vergroting is meestal kortdurend, maar kan ook meer dan drie jaar blijven bestaan.

Op babyleeftijd en in de puberleeftijd is deze borstklierzwelling bij de man 'fysiologisch'. Dat wil zeggen dat het niet abnormaal is, maar een normale reactie is van de borstklier op hormonen.

Vanaf middelbare leeftijd kan de borstklier bij de man tijdens het ouder worden ook gaan opzwellen. Ook dat wordt als fysiologisch beschouwd. Toch kunnen op oudere leeftijd andere oorzaken eveneens een rol spelen bij het ontstaan van gynaecomastie. Een borstvergroting bij de man is meestal te voelen als een elastische zwelling van ongeveer één à twee centimeter achter de tepel.

Wanneer de gynaecomastie niet-fysiologisch is, kan de gynaecomastie ontstaan zijn:

- Als bijwerking van bepaalde medicijnen (bijv. medicijnen die gebruikt worden bij prostaatcancer);
- Als reactie op stofwisselingsveranderingen bij lever- of nierziekte;
- Bij verandering in de productie van hormonen (te geringe productie door de zaadbal, stress) of bij het slikken van hormonen;
- Bij hormoonproducerende gezwellen van zaadbal of luchtwegen;
- Als borstkanker bij de man.

Meestal kan er echter bij een niet-fysiologische gynaecomastie geen oorzaak worden gevonden.

Er kan overigens ook sprake zijn van pseudo-gynaecomastie: de borstklier zelf is dan niet afwijkend, maar door vetafzetting zijn er 'borsten' ontstaan.

Klachten bij gynaecomastie

Er kunnen cosmetische bezwaren zijn, dat wil zeggen dat men de gynaecomastie niet bij het lichaam vindt passen. Het kan ook hinderlijk zijn, bijvoorbeeld bij het dragen van bretels of van een rugtas. Soms worden pijnklachten aangegeven.

Meestal echter geeft het ontdekken van gynaecomastie aanleiding tot ongerustheid.

Bezoekadressen:

Meander Medisch Centrum
Maatweg 3
3813 TZ Amersfoort

Locatie Baarn
Molenweg 2
3743 CM Baarn

Locatie Barneveld
(Medisch Centrum de Burgt)
Nederwoudseweg 17
3772 TD Barneveld

Locatie Nijkerk
(De Nije Veste)
Oranjelaan 104
3862 CX Nijkerk

Postadres:

Postbus 1502
3800 BM Amersfoort

Telefoonnummers:

Algemeen: 033 – 850 50 50
Afspraken: 033 – 850 60 70

KvK Gooi en Eemland:

32082917

www.meandermedischcentrum.nl

Onderzoek

Wanneer de kans op niet-fysiologische gynaecomastie aanwezig is kan naast lichamelijk onderzoek aanvullend onderzoek worden ingezet. Dat kan een bloedafname zijn om bepaalde stoffen in het bloed te kunnen onderzoeken. Er kan een echo worden gemaakt van de borstklier, van de zaadballen en/of van de lever.

Soms wordt een röntgenfoto gemaakt van de borstklier en/of van de longen.

Bij het vermoeden van een kwaadaardige aandoening kan een celonderzoek worden ingezet na een 'punctie'. Er wordt dan met een naaldje in het weefsel geprikt om cellen te verkrijgen.

Behandelingsmogelijkheden

Bij fysiologische gynaecomastie zijn geruststelling en een afwachtende houding gerechtvaardigd.

Bij niet-fysiologische gynaecomastie zal afhankelijk van de oorzaak een behandelingsplan worden opgesteld. Zo zal, wanneer de gynaecomastie bijvoorbeeld het gevolg is van medicijngebruik, bekeken worden of het medicijn gestopt kan worden of dat het medicijn kan worden vervangen. Bij sommige medicijnen die gebruikt worden bij prostaatkanker, is de kans op borstvorming zo groot dat soms preventief een (laaggedoseerde) bestraling van de borstklierschijven wordt toegepast.

Wanneer het borstkanker blijkt te zijn, dan wordt doorgaans het gebied met de borstklier en de tepel verwijderd samen met de okselklier aan die kant. Is een zaadbalgezwel de oorzaak, dan zal dit door de uroloog moeten worden behandeld.

Wanneer de oorzaak niet duidelijk is, kan afhankelijk van de omstandigheden en de klachten worden besloten tot een operatie. Daarbij zal het klierweefsel onder de tepel door worden verwijderd. Deze operatie wordt soms onder plaatselijke verdoving, maar meestal onder algehele verdoving uitgevoerd. Meestal gebeurt dit in dagbehandeling.

Informeert u voor u geopereerd wordt bij uw verzekering of de operatieve behandeling wordt vergoed, dit is niet vanzelfsprekend.

Voorbereiding op de operatie

Voor de operatie heeft u een afspraak bij de anesthesioloog (degene die voor uw verdoving zorgt tijdens de operatie). Van hem of haar krijgt u informatie mee over wat u mag eten en drinken voor de operatie. En over welke medicijnen u wel of niet mag innemen.

Na de operatie

Na de operatie zal het operatiegebied wat gevoelig zijn. Meestal helpt paracetamol voldoende om het ongemak te verlichten. De meeste pijn bij rust is na enkele dagen al verdwenen. Uw normale werkzaamheden kunt u na enkele dagen weer oppakken. De hechtingen kunnen na zeven tot tien dagen worden verwijderd. Vaak worden echter oplosbare hechtingen gebruikt.

Mogelijke complicaties

Geen enkele ingreep is zonder risico's. De normale kans op complicaties is ook bij een gynaecomastie operatie aanwezig.

Complicaties zijn nabloeding, wondinfectie, trombose of longontsteking. Daarnaast zijn er nog een paar zeldzame complicaties mogelijk; wanneer onder de tepel door wordt geopereerd, kan er wel eens littekenvorming van de tepel ontstaan, of de tepel doorbloeding kan in het gedrang komen.

Van wie krijgt u de uitslag?

Een verwijderde borstklier wordt meestal voor onderzoek opgestuurd naar het laboratorium, voor microscopisch onderzoek om de aard van de aandoening te onderzoeken.

Bij de eerste controleafspraak bij de chirurg, is de uitslag doorgaans bekend.

Wanneer moet ik waar zijn voor de controle afspraak?

Bij ontslag uit het ziekenhuis krijgt u van ons een brief mee met daarop een afspraak voor controle op de polikliniek Chirurgie. Ook geven wij u enkele tips mee voor een spoedig herstel thuis.

Wie kan ik bellen als er thuis iets mis is?

Als u weer naar huis gaat kan het zijn dat u last krijgt van een verhoogde lichaamstemperatuur. Een temperatuur tot 38 graden Celsius is normaal. Maakt u zich daarover geen zorgen.

Als het wondgebied thuis flink opzwelt of als u andere problemen heeft als gevolg van uw ziekenhuisopname dan belt u:

- **Tijdens kantooruren** met het algemene nummer van Meander Medisch Centrum, 033 – 850 50 50 en vraagt u naar de polikliniek Chirurgie.
- **Buiten kantooruren** met het algemene nummer van Meander Medisch Centrum, 033 – 850 50 50 en vraagt u naar de afdeling waar u opgenomen was.

Vragen

Heeft u voor of na uw operatie vragen, stelt u deze dan gerust aan uw behandelend arts. Het is verstandig om uw vragen van te voren op te schrijven. Dan weet u zeker dat u niets vergeet.

1. _____ ?
2. _____ ?
3. _____ ?
4. _____ ?
5. _____ ?
6. _____ ?

Telefoonnummers

U kunt het ziekenhuis bereiken via het algemene telefoonnummer: 033 - 850 50 50. U krijgt dan een telefoniste aan de lijn. Vraagt u naar de afdeling Chirurgie waar u opgenomen wordt of was. Voor spoedeisende problemen vraagt u naar de afdeling Spoed Eisende Hulp.

Als u een afspraak wilt maken of verzetten, belt u met het afsprakennummer: 033 - 850 60 70.

26163_chi_borstvormingman_jan14